

Giới Tử Thôi

Hoa Quang

Công tử Trùng Nhĩ đời nhà Tấn, thời chiến quốc, vì đất nước loạn lạc, hiểm họa đao binh bộc phát dữ dội, vì lo sợ thân mình bị âm mưu hãm hại, nên công tử Trùng Nhĩ cùng bọn tôi thân phải lưu vong chạy sang nước khác để lánh nạn.

Trên bước đường bôn đào dung ruổi, công tử Trùng Nhĩ cùng bọn quần thần đã gặp bao nhiêu tai biến dồn dập, với đường xá xa xôi, lương thực khô cạn, đoàn người lánh nạn gặp bao nhiêu điều bất hạnh xảy đến luôn luôn.

Theo chân công tử Trùng Nhĩ gồm một số quần thần trung tín hết lòng sống chết với đấng quân vương là Hồ Mao, Hồ Yến, Giới Tử Thôi, Ngụy Thù v.v...

Trong những ngày bôn ba nơi đất lạ quê người chúa tôi đã cùng nhau đồng lao cộng khổ nhất quyết nuôi chí phục thù.

Trong số người theo chân công tử Trùng Nhĩ riêng một mình Giới Tử Thôi là một con người hiền lành ít nói, suốt ngày có khi không mở miệng nói lên một lời nào, dù bao khó khăn gian khổ chàng vẫn âm thầm chịu đựng không một tiếng oán than.

Vì bước bôn đào nên đi mãi cũng phải hao mòn, đến khi hết lương thực, tiền bạc cũng tiêu ma bọn chúng tôi Trùng Nhĩ có lúc phải đi

ăn xin để lấy tiền độ nhật.

Một hôm lương thực cạn bầu, cả chúa lẫn tôi phần đói, phần mệt lả người không sao đi được nữa. Trùng Nhĩ vì quá mệt phải gói đầu vào túi Hồ Mao mà nằm.

Bọn tôi thân chia nhau, người đi kiếm rau, kẻ lo hái cỏ về dùng tạm qua ngày, nhưng vì món ăn quá ư cực khổ nên công tử Trùng Nhĩ không sao nuốt được đành nhìn đói. Đứng trước một trạng huống đau lòng như vậy, Giới Tử Thôi phân vân nghĩ ngợi, cuối cùng chàng liền quyết định cắt thịt đùi mình làm phần ăn cho công tử Trùng Nhĩ đỡ dạ.

Sau khi đã làm xong, Giới Tử Thôi liền đem bát thịt dâng cho Nhĩ, phần đói phần mệt nên Nhĩ không đắn đo suy nghĩ ăn rất ngon lành. Lúc ăn xong thấy người khỏe khoắn, công tử Nhĩ liền hỏi Giới Tử Thôi:

-Giữa chốn thâm sơn cùng cốc này sao kiếm được thịt mà khanh lại dâng cho ta vậy?

Giới Tử Thôi liền lấy tay trở vào đùi mình mà thưa rằng:

-Thưa công tử trong chốn rừng hoang vu này làm gì có thịt, sở dĩ có được bát thịt này là chính thịt đùi của tôi đấy. Tôi đã từng nghe rằng bậc hiếu tử xả thân thờ cha kính mẹ, đấng tôi trung bỏ mạng để thờ

vua. Nay trên bước đường lưu lạc như vậy công tử là bậc quân vương mà tôi là người phò tá, tôi thiết nghĩ bổn phận của bầy tôi không gì hơn là liều thân này để cứu lấy quân vương cho tròn đạo quân thần, nghĩ thế mà tôi đã cắt thịt để xin dâng công tử.

Nghe xong câu nói của Giới Tử Thôi, công tử Nhĩ ôm chầm lấy Giới Tử Thôi mà khóc:

-Nhà người đã vì mạng sống của ta mà hy sinh, vậy công lao này làm sao ta trả được, ta nguyện với trời đất nếu sau này ta phục được giang sơn nhà Tấn ơn của người ta ta khắc cốt ghi tâm.

Bước đường lưu vong của vua tôi nhà Tấn lại tiếp nối.

Thời gian trôi qua, sau khi đã lấy được thể chủ động, trong một hôm trên sông Hoàng Hà, trên một chiếc thuyền sang sông để độ quân về nước Tấn, Giới Tử Thôi chứng kiến được cảnh công tử Trùng Nhĩ bảo Hồ Thúc hãy ném tất cả những vật dùng ngày trước vì cho rằng sắp về làm vua được nước Tấn, nơi đó vàng son, châu báu ngọc ngà nào có thiếu chi, tội gì mà giữ những thứ đồ vô dụng.

Cảnh tượng ấy của công tử Trùng Nhĩ đã gieo vào lòng Giới Tử Thôi một nỗi buồn thấm thía. Thôi chán ngán cho tình đời đen bạc, thói đời

đổi trắng thay đen, một khi được chim quên ná, đặng cá quên nơm của Nhi, ngày nào lưu lạc vua, tôi cùng nhau đồng lao cộng khổ, nay sắp đến lúc vinh quang lại quên đi những thứ mang đi ngày trước.

Bất giác Giới Tử Thôi ngửa mặt lên trời mà than rằng:

-Thật ta lấy làm tủi nhục khi phải đứng chung thuyền với một bọn người chỉ biết có danh vọng, quyền uy!

Từ đó trở đi cho đến ngày công tử Trùng Nhĩ thu phục được giang san nhà Tấn và lên ngôi thiên tử, Giới Tử Thôi có ý xa công tử Trùng Nhĩ và đám tôi thân.

Khi đất nước đã thu phục xong xuôi, Trùng Nhĩ lên ngôi và lấy niên hiệu là Tấn Văn Công.

Ngày lễ đăng quang, mọi người ra vào tấp nập chúc mừng Tấn Văn Công, Giới Tử Thôi cũng vào chào mừng lấy lệ rồi cáo bệnh từ giả ra về.

Từ đó trở đi, Giới Tử Thôi âm thầm sống ẩn dật với nghề khâu giày mượn lấy tiền nuôi mẹ mà không hề than vãn thổ lộ cùng ai.

Trong bọn người theo Tấn Văn Công ngày trước có Giải Trương, thấy Tấn Văn Công ban thưởng cho người này đến người kia những quyền cao tước rộng, mà ngoại trừ Giới Tử Thôi không hề nghe Tấn Văn Công nhắc đến, nhà vua lại cũng quên đi bát thịt đùi của một kẻ tôi trung trong những ngày hoạn nạn bôn đảo. Đứng trước thế tình như vậy, Giải Trương thấy uất ức không bằng lòng. Nhân khi thấy chiếu nhà vua niêm yết nơi cửa thành bảo ai có công mà chưa được đền bù xứng đáng xin nói ra để nhà vua ban ơn mưa móc, Giải Trương liền tìm đến Giới Tử Thôi và báo tin cho Thôi biết, Thôi chỉ im lặng mỉm cười mà không nói năng một lời nào.

Bà mẹ của Thôi, thấy vậy cũng bảo thêm:

-Suốt mười chín năm lưu lạc con đã theo chân phò tá chúa công, con đã từng lóc thịt đùi cho chúa công ăn thì bây giờ chúa công đã thu phục được giang san, tại sao con không chịu nói ra để được vua ân thưởng hay ít ra cũng còn có chút chức tước còn hơn là chịu sống cảnh túng cùng khốn khó này mãi hay sao ư?

Giới Tử Thôi trả lời:

-Trong số chín người con của Tấn Hiến Công thì công tử Trùng Nhĩ (tức Tấn Văn Công) là người con hiền lành và chí hiếu nhất nên được trời ban thưởng, còn Tấn Huệ Công và Tấn Hoài Công vì thiếu đức nên bị trời trừng phạt mà truất đi. Bọn tòng vong lại không biết là mệnh trời nên tự nhận là công lao của mình, vì vậy nên con nghĩ ra tự nhận là có công và nhắc lại chuyện năm xưa càng thêm xấu hổ bởi thế cho nên con thà cam sống cơ hàn ngày ngày đi khâu giày mượn lấy tiền độ nhật mà còn xứng đáng hơn.

Cho lời nói của Thôi là phải nên mẹ chàng liền đáp:

Con đã làm được một người hiền sĩ thà chịu cơ cực còn hơn là thọ ơn mưa móc của một vị vua bội bạc, thì người như mẹ không thể làm được một người mẹ của người liêm sĩ như con sao?

Bà tiếp lời:

-Theo ý mẹ nghĩ, trong hoàn cảnh này, mẹ con ta nên tìm một nơi nào khác kín đáo hơn ẩn thân còn hơn là chốn này.

Giới Tử Thôi nghe mẹ nói như thế thì lòng mừng vô hạn liền trả lời:

-Con đã chọn sẵn một nơi rồi, đó là rừng Miên Thượng, ở đấy có núi cao, hang rộng để cho mẹ con mình trú ẩn.

Thế là sáng hôm sau, Giới Tử Thôi liền công mẹ đến đấy làm nhà trong hang đá mà ở.

Kể từ khi Giới Tử Thôi công mẹ đi rồi làng xóm láng giềng không một ai biết được tin tức của Thôi từ Giải Trương.

Vì bức tức thương cho một kẻ trung thần khi hoạn nạn hết lòng phò tá đấng quân vương, hy sinh thân mình không tưởng tiếc, chỉ lo sao cho nhà vua được sung sướng, lấy lại sức khỏe để nuôi chí lớn phục thù, thế mà ngày nay khi vinh hiển, lại nở quên một đấng trung thần suốt đời tận tụy lại không được nhà vua tưởng thưởng công lao xứng đáng, nghĩ như thế nên Giải Trương liền viết một bức tâm thư gửi cho Tấn Văn Công, khi đêm đến Giải Trương liền đem thư bỏ trước ngõ môn quan, quân canh lượm được mang vào dâng cho Tấn Văn Công.

Tấn Văn Công mở thư ra đọc thấy mấy dòng như sau:

“Có một con Rồng (chỉ vào Tấn Văn Công) lúc còn thất thế, thì có một đàn Rắn (chỉ vào Giới Tử Thôi) đi theo khắp nơi đây đó, cho đến khi Rồng bị đói, Rắn lại lóc thịt đùi mình làm món ăn cho Rồng đỡ dạ. Than ôi! Thế mà đến khi Rồng về được rồi, rồng gặp mây quên mất đi con rắn hy sinh đạo nọ. Trong một bầy Rắn tất cả đều được bổng lộc, an vui vậy mà có một con lại không bao giờ được Rồng kia nhắc đến!

Đọc xong bức thư, Tấn Văn Công bồi hồi nhớ lại, thì ra trên bước đường trường chinh hạng mã có một người đã theo mình hết lòng phò tá, đến nỗi chịu hy sinh mạng lóc thịt đùi để nuôi thân mình, vậy mà ngày nay con người trung thần nghĩa khí ấy lại bị rơi vào trong quên lãng. Người đó chính là Giới Tử Thôi đã liều thân mình nuôi

Tấn Văn Công trên bước đường hoạn nạn, mà ngày nay ta lại nào nhớ đến con người trung trực kia đâu.

Càng nhớ tới lòng Tấn Văn Công càng thêm chua xót thương cho một người hết dạ thờ vua lại không được vua ban ơn xứng đáng, Tấn Văn Công còn lo ngại Giới Tử Thôi vì bị lãng quên mà sinh ra oán hận vì vậy nhà vua liền cho người đi tìm kiếm Thôi khắp miền đây đó.

Tấn Văn Công cũng hạ lệnh truyền rao cho ai biết được tông tích của Giới Tử Thôi thì sẽ được ban ân thưởng lộc

Nhưng than ôi!

Tấn Văn Công chỉ làm một việc vô ích, vì nào ai biết được Giới Tử Thôi cư ngụ nơi nào.

Một hôm Giải Trương vào châu Tấn Văn Công, Trương liền tâu cùng Tấn Văn Công:

-Bức thư nhắc bệ hạ là do chính tay thần viết, Giới Tử Thôi vì không muốn được ban ơn mưa móc của bệ hạ nên đã công mẹ vào tận rừng sâu đất Miên Thượng.

Tấn Văn Công nghe xong không an lòng liền phán:

-Ngày nay Giới Tử Thôi đã đi rồi, nếu ta không nhờ Khanh gởi bức thư này thì chắc có lẽ ta quên mất công lao trọng đại của Giới Tử Thôi rồi, vậy nhân đây ta cũng phong cho người chức quan đại phu để gọi là tướng thưởng cho người vì đã nhắc ta nhớ lại công ân của một trung thần mà ta đã thọ ân, vậy ngày mai nhà ngươi hãy đưa ta đến rừng Miên Thượng để tìm cho được Giới Tử Thôi để ta tạ lỗi cho phải đạo.

Sáng hôm sau, Tấn Văn Công, Giải Trương cùng đoàn tùy tùng lên đường nhắm hướng Miên Thượng tiến bước.

Sau bao ngày lặn lội, tìm kiếm

khắp vùng nhưng chẳng thấy bóng dáng Giới Tử Thôi đâu, chỉ thấy một vùng núi rừng trùng điệp. May thay, trong lúc mọi người đang lo tìm kiếm thì gặp một bọn thợ săn ở dọc đường, và họ cho biết cách đây mấy ngày có một người công trên lưng một mẹ già đến nơi này ngồi nghỉ, múc nước suối mà uống. Sau khi uống xong lại công bà cụ tiếp tục leo lên trên núi rồi mất dạng.

Nghe qua, Tấn Văn Công liền cho dừng xe lại và ra lệnh cho quân sĩ mỗi người một nơi phân công lục soát mong tìm được Giới Tử Thôi.

Nhưng cũng như lần trước mọi người ra đi rồi lại quay về mà bóng dáng người con trai họ Giới vẫn biệt tích vắng tăm. Tấn Văn Công trước tình thế như vậy,ngộ ý không hài lòng, liền hỏi Giải Trương:

-Tại sao Giới Tử Thôi lại cố tình câu nệ như thế?

Giải Trương liền tâu:

-Thưa bệ hạ, Thôi là một đứa con chí hiếu, vậy thần xin dâng một kế là bệ hạ hãy hạ lệnh phóng hỏa khu rừng này, thấy lửa cháy, tự nhiên Giới Tử Thôi sẽ công mẹ chạy ra. Vua Tấn Văn Công cho là diệu kế và truyền lệnh phóng hỏa khu rừng. Lửa cháy, gập gió mạnh thêm cây khô, lửa bốc cháy rất mạnh và chẳng bao lâu khu rừng Miên Thượng biến thành một đồng tro tàn.

Lửa đã tàn, mà bóng chàng trai họ Giới vẫn không thấy đâu, Tấn Văn Công lấy làm lạ và rảo bước một lần nữa xem sao. Khi vào đến chân bờ suối, một cảnh tượng đau lòng hiện ra trước mắt Tấn Văn Công, mẹ con Giới Tử Thôi ôm nhau chết cháy dưới chân bờ suối.

Trước cảnh tượng thê lương, lòng Tấn Văn Công dâng lên một niềm đau xót, thương cho một người tôi trung thà chịu chết chứ không chịu nhận ơn vua. Tấn Văn Công vật vờ

khóc than thảm thiết, đoạn ra lệnh đem thi xác mẹ con Giới Tử Thôi về mai táng và lập đền thờ. bao nhiêu ruộng vườn quanh vùng vua lập tự điền để thu lợi tức cúng tế mẹ con Giới Tử Thôi. Cũng từ đây ngọn núi nơi Thôi chết được đặt tên là Giới Sơn.

Sau khi Giới Tử Thôi chết rồi Tấn Văn Công buồn rầu vô hạn, lúc trở về cung liền cho người lấy cây làm giày đi thường ngày.

Mỗi lần xỏ chân vào là Tấn Văn Công lại ngó xuống chân là thấy đôi giày cây, thấy đôi giày gọi lòng nhà vua nhớ thương người trung nghĩa, và cứ mỗi lần mang giày là Tấn Văn Công lại kêu lên “Ôi tước hạ” để nhớ công lao của người lấy thịt đùi dâng cho mình ăn trong những ngày lưu lạc.

(Lâm Ngữ Đường, Tinh Hoa Xử Thế; Nguyễn Quốc Hùng dịch, Nhà Xuất Bản Tổng Hợp Đồng Tháp 1993, trang 168)

Hoa Quang biên soạn

